

Statsminister Jonas Gahr Støre
Finansminister Trygve Slagsvold Vedum
Næringsminister Jan Christian Vestre
Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen
Energiminister Terje Åsland

Oslo, 4. mars 2024

INNSPILL TIL REGJERINGENS ARBEID MED STATSBUDDSJETTET FOR 2025

Klimautvalget 2050 konstaterte at det er et stort misforhold mellom de uttalte ambisjonene i klimapolitikken og vedtatte virkemidler. I fastlandsindustrien er det et stort potensial for reduksjon av punktutslipp og for energieffektivisering. Virkemidlene for å realisere dette må etableres nå.

Fastlandsindustrien står fortsatt for klimagassutslipp som tilsvarer 11 - 12 millioner tonn CO₂, hvorav 10 - 11 millioner tonn i kvotepliktig sektor. Forum for Miljøteknologi har i mange år holdt frem at fastlandsindustrien mot 2030 kan kutte minst halvparten av disse utslippene hovedsakelig med tilgjengelig teknologi og med lavere kostnad enn mange andre utslippskutt regjeringen legger opp til. Dette er bekreftet både av Miljødirektoratet i rapporten Klimatiltak i Norge mot 2030 (M-2539) og i regjeringens egen plan for «Grønt industriløft». Potensialet for utslippskutt mot 2030 i fastlandsindustrien tilsvarer over 10 prosent av de totale norske utslippene. Dette er et vesentlig - og helt nødvendig - bidrag til å nå de norske klimamålene.

Vi mener Norge ikke kan fortsette å oppfylle klimamålene gjennom utslippskutt i andre land. Klimautvalget 2050 påpeker at *«en strategi som utsetter alle utslippskutt i Norge til andre, billigere kutt er gjennomført i andre land kan gi en sen og brå omstilling i Norge når man nærmer seg 2050»*. I tillegg medfører dagens politikk at norske bedrifter mister konkurransedyktighet. Etablerte konkurransefortrinn sløses bort. Andre industriland praktiserer en langt mer offensiv næringsrettet klimapolitikk med nasjonale tiltak i tillegg til kvotesystemet, noe som gjør at industribedriftene starter omstillingen utenfor Norge. Vi ser allerede at mye av utviklingsarbeidet flyttes til andre land. Viktige grønne investeringsprosjekter som har vært planlagt i Norge er eller planlegges flyttet til USA, Canada eller land i EU. Flere prosjekter for fjerning av store punktutslipp i Norge har stanset opp de senere par årene. Paradoksalt nok kan dette bidra til at klimamålene nås på sikt, men da fordi norske industrianlegg utkonkurreres og blir nedlagt. I sum er en strategi som går ut på å utsette utslipp ved å betale for utslippskutt andre steder en svært risikofylt strategi som kan bli meget dyr for Norge og dårlig for klimaet. Norge må mer enn de fleste land ta et ansvar for å oppfylle egne utslippsmål gjennom egne tiltak.

Forum for Miljøteknologi mener følgende virkemidler og forutsetninger må vedtas senest i løpet av 2024:

1. Enova må støtte utslippskutt i kvotepliktig sektor/i fastlandsindustrien

Den altoverveiende delen av utslippene i fastlandsindustrien er kvotepliktige. Kvotesystemet er ikke tilstrekkelig til å utløse reduksjonspotensialet i industrien frem til 2030, og det er ikke lenger nasjonale virkemidler tilgjengelig. Kvotepliktige utslipp er utenfor Enovas eksisterende mandat. Det er derfor et stort gap mellom regjeringens framskrivninger av utslipp av klimagasser i fastlandsindustrien og det som er mulig fram til 2030.

Enovas mandat må endres slik at utslippskutt i kvotepliktig sektor inngår i målekriteriene. Uten en slik endring vil punktutslippsprogrammet, med tilleggsbevilgningen gitt i budsjettet for 2024, ha liten betydning. Og Enova må i tråd med dette etablere virkemidler som er relevant for industriens potensial for utslippskutt, blant annet investeringsstøtte og differansekontrakter.

Den gjeldende avtalen med Enova løper til 31. desember 2024. Med tanke på utslippskutt før 2030, kan man ikke vente til 2025 med å iverksette nye ordninger. Endringen må skje nå og kan gjøres gjennom en tilleggsavtale, slik departementet og Enova har inngått ved flere anledninger. I en tilleggsavtale om utslippskutt i industrien mot 2030 må delmålet om reduserte klimagassutslipp mot 2030 justeres slik at også kvotepliktige utslipp omfattes. Målekriteriet må oppdateres tilsvarende, og det bør spesifiseres som særlig vilkår (mandatets punkt 8) hvordan Enova skal bidra til å utløse utslippskuttene.

2. Enova må støtte energieffektivisering

Det er et stort potensial for energieffektivisering. Energikommisjonen anslår realistisk potensial innen 2030 til 1-5 TWh i industrien og 15-20 TWh i bygg.

Enova ble opprettet for å fremme energieffektivisering. I det mandatet som trådte i kraft i 2021, ble energieffektivisering fjernet som målekriterium for Enova. De tilleggsavtaler som er inngått, er partielle og har liten betydning. Mandatet må snarest endres slik at energieffektivisering igjen inngår som en sentral del av Enovas oppgaver, slik Energikommisjonen foreslår. Det tidligere suksessfulle Industriprogrammet må gjeninnføres slik at potensialet for energieffektivisering i industrien kan realiseres.

3. Virkemidler for utvikling av miljøteknologi må styrkes kraftig

Miljøteknologiordningen er betydelig redusert på få år. For å realisere potensialet for nullutslipp i industrien, er ordningen vesentlig. Den bør økes til minst MNOK 1.000 for å møte behovet for risikoavlastning i pilotfasen av teknologiutvikling og for å være relevant for større industriprosjekter. Tilgangen på risikoavlastning i den krevende pilot- og demonstrasjonsfasen er avgjørende ikke bare for at prosjektene blir realisert, men også for at utvikling av ny miljøteknologi igangsettes.

4. Grønne finansieringsordninger må løftes betydelig

Regjeringen har selv anslått et behov statlig risikoavlastning frem mot 2025 til 60 milliarder kroner¹. For å nå dette nivået, må gode ordninger etableres med vide rammer raskt. Grønne vekstlån er et godt og aktuelt virkemiddel. Men rammene er for små. Den nye ordningen Grønn Industrifinansiering utgjør en styrking av rammene for grønn finansiering, men ordningen må innrettes slik at den er relevant for industrien og tilfører mer enn ordinær, markedsmessig finansiering.

5. CO2-kompensasjonsordningen må ligge fast

Den klimaomstillingen norske industribedrifter står foran er formidabel og krever store investeringer. Beslutninger om slike investeringer krever høy tillit til norsk industripolitikk og forutsigbarheten i rammebetingelser. De to siste års innstramminger i CO2-kompensasjonsordningen er i denne sammenheng svært uheldig. Industriens viktigste rammebetingelse er svekket uten å gi noe som helst forvarsel. Dette fjerner forutsigbarheten i norsk industripolitikk på en måte som gjør Norge et langt mindre attraktivt land for store investeringer i klimateknologi.

6. Krafttilgangen må økes betydelig og raskt.

Regjeringen må raskt følge opp anbefalingene fra Energikommisjonen. Det er stort behov for ny kraft for at industrien skal kunne gjennomføre sin grønne omstilling. Kommisjonen vektlegger raskere og bedre saksgang som en nøkkel for å kunne realisere potensialet for ny krafttilgang raskt nok. Dette gjelder også i høy grad utbygging av kraftnettet. Det må gjøres vedtak om bygging av kraftnett i forkant av etterspørselsutviklingen.

Med vennlig hilsen
Forum for Miljøteknologi

Marianne Lie (sign)
Sekretariatsleder

Forum for Miljøteknologi (FFM) består av en rekke av de største bedriftene i Norge innen prosessindustri og treforedling. Våre bedriftsmedlemmer har egne prosjekter innen miljøteknologi og fornybar energi. I tillegg er Fellesforbundet medlem. FFM's mål er at norske bedrifter skal være verdensledende i utvikling og bruk av miljøteknologi.

¹ Veikart mot Grønt Industriløft